

Opiekun tymczasowy dla małoletniego obywatela Ukrainy

Do Polski dociera coraz więcej uchodźców z Ukrainy, a wśród nich dzieci. Co w sytuacji kiedy małoletni przekroczy samotnie granicę? Tutaj pomocne okazują się przepisy tzw. specustawy ukraińskiej. W jaki sposób można ustanowić opiekuna tymczasowego dla takiej osoby? Kto może złożyć wniosek? Jak wygląda postępowanie?

Od początku wojny do Polski przybyło już blisko 2 miliony uchodźców z Ukrainy. Wśród nich są dzieci, które nierzadko przekraczają granicę bez rodziców lub opiekunów prawnych lub bez jakiegokolwiek opieki osób dorosłych.

Co w takiej sytuacji z małoletnim uchodźcą? Nowo przyjęte przepisy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2022 poz. 583) czyli tzw. specustawy ukraińskiej są przygotowane na taką ewentualność. Ustawodawca przewidział bowiem możliwość ustanowienia dla takich osób opiekuna tymczasowego.

Kto może zostać opiekunem tymczasowym

Na wstępie należy podkreślić, że ta instytucja dotyczy wyłącznie ukraińskich dzieci, które przybyły do Polski bezpośrednio z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa (art. 1 ust. 1 ustawy). Opiekun tymczasowy reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad osobą i majątkiem jedynie małoletniego obywatela Ukrainy. Powinien on jednak uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.

Kto może nim zostać? Zgodnie z ustawą opiekun tymczasowy powinien być ustanowiony przede wszystkim spośród:

- Krewnych;
- Powinowatych;
- Osób dających rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna.

Jeżeli takich osób nie ma to, na wniosek sądu, ośrodek pomocy społecznej lub centrum usług społecznych mają wskazać takiego kandydata w terminie 48 godzin.

Ważne: Ustanawiając opiekuna tymczasowego sąd kieruje się dobrem dziecka.

Dla kilku małoletnich można ustanowić jednego opiekuna tymczasowego, jeżeli nie zachodzi sprzeczność między ich interesami. Opiekunem tymczasowym dla rodzeństwa w miarę możliwości należy ustanowić tę samą osobę.

Kto może złożyć wniosek?

Postępowanie o ustanowienie opiekuna tymczasowego może być wszczęte na wniosek lub z urzędu.

Uprawnionymi do złożenia wniosku są:

- Straż Graniczna;
- wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa;
- prokurator;
- Policja;
- kierownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- przedstawiciele organizacji międzynarodowych lub pozarządowych zajmujących się udzielaniem pomocy cudzoziemcom;
- osoba sprawująca faktyczną pieczę nad małoletnim;
- osoba, która objęła faktyczną pieczę nad małoletnim po wjeździe przez małoletniego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i sprawuje ją w dniu złożenia wniosku;
- inne osoby lub podmioty, w ramach swoich zadań.

Co powinien zawierać wniosek?

Wniosek o wszczęcie postępowania zawiera:

1. oznaczenie sądu, do którego jest skierowany (powinien być to sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce pobytu małoletniego);

2. imię i nazwisko lub nazwę wnioskodawcy, jego adres zamieszkania lub pobytu albo siedziby, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej;
3. imię i nazwisko małoletniego, jego adres zamieszkania lub pobytu;
4. imiona i nazwiska rodziców oraz nazwisko rodowe matki małoletniego bądź informację, że nie są one znane; płeć małoletniego;
5. datę i miejsce urodzenia małoletniego;
6. rodzaj oraz serię i numer dokumentu, stanowiącego podstawę przekroczenia granicy przez małoletniego, jeżeli występuje;
7. imię i nazwisko kandydata na opiekuna tymczasowego, jego datę urodzenia, adres zamieszkania lub pobytu oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo informację o braku kandydata;
8. imię i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu osoby sprawującej faktyczną pieczę nad małoletnim, jeżeli małoletni nie znajduje się pod pieczęcią kandydata na opiekuna tymczasowego;
9. osnovę wniosku.

Jeżeli we wniosku wskazano kandydata na opiekuna tymczasowego, należy ponadto podać stopień pokrewieństwa albo powinowactwa kandydata na opiekuna tymczasowego z małoletnim bądź informację o braku pokrewieństwa albo powinowactwa, a w przypadku osoby sprawującej faktyczną pieczę nad małoletnim – datę, od której piecza jest sprawowana.

Jak wygląda postępowanie?

W sprawie o ustanowienie opiekuna tymczasowego sąd orzeka w postępowaniu nieprocesowym po przeprowadzeniu rozprawy.

Sąd przesłuchuje kandydata na opiekuna tymczasowego i osobę sprawującą faktyczną pieczę nad małoletnim oraz wysłuchuje małoletniego, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala, uwzględniając w miarę możliwości jego rozsądne życzenie.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli kandydat na opiekuna tymczasowego sprawuje faktyczną pieczę nad małoletnim, a okoliczności sprawy nie budzą wątpliwości co do prawidłowego wykonywania tej pieczy i dobro małoletniego się temu nie sprzeciwia, sąd może ograniczyć postępowanie dowodowe wyłącznie do dowodów z dokumentów i rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym (czyli bez obecności stron).

Ważne: W postępowaniu nie pobiera się opłat. Wszelkie wydatki ponosi Skarb Państwa

Sąd rozpoznaje sprawę bezzwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia wpływu do sądu wniosku lub powzięcia informacji o konieczności ustanowienia opiekuna tymczasowego.

Postanowienie o ustanowieniu opiekuna tymczasowego jest skuteczne i wykonalne z chwilą jego ogłoszenia, a gdy ogłoszenia nie było, z chwilą jego wydania.

Jego odpis sąd doręcza uczestnikom postępowania, właściwej jednostce pomocy społecznej oraz Komendantowi Głównemu Straży Granicznej.

Druki wniosku o ustanowienie opiekuna tymczasowego dla dzieci - obywateli Ukrainy znajdują się poniżej.

Wypełnione dokumenty należy składać w Sądzie Rejonowym w Kielcach Wydział Rodzinny i Nieletnich ul. Warszawska 44.

Załączniki:

- [Wniosek o ustalenie opiekuna tymczasowego](#)
- [Oświadczenie](#)
- [Pouczenie](#)